
Minneord

OSS IMELLOM

Olav Trygstad, som var født 4.2. 1929 og døde 20.6. 2013, var i mange år en sentral person i norsk pediatri.

Olav tok embetseksamen ved Universitetet i Oslo i 1954. Etter turnustjeneste satset han på pediatri og ble spesialist allerede i 1962. Han kom til Barneklubben på Rikshospitalet i 1960, og dette ble arbeidsplassen for resten av hans yrkesaktive liv. På Barneklubben ble Olav spesiallege i endokrinologi samtidig som han disputerte i 1968 med avhandlingen *A human pituitary mobilizing factor*. Han var professor i pediatri i den første universitetsperioden på Akershus universitetssykehus.

Veksthormoner og veksthormonforstyrrelser var det som særlig fanget Olavs interesse. Veksthormon produsert av menneskehypofyser hadde tidlig i 1960-årene vist seg effektivt til å behandle barn med veksthormonmangel, men hormonet var ikke tilgjengelig kommersielt. Olav hadde ikke selv laboratoriebakgrunn, men han knyttet til seg Irene Foss som var kjemiingeniør med bakgrunn fra professor Ditzfalutis laboratorium i Stockholm. Irene var en meget dyktig fagperson og ble en svært viktig person i Olavs arbeid. Sammen utviklet de en metode til fremstilling av veksthormon fra humane hypofyser, og dette hormonet var i bruk i Norge helt til syntetisk veksthormon ble kommersielt tilgjengelig. Det var ingen kjente alvorlige bivirkninger av deres hormon, i motsetning til situasjonen for veksthormoner fra mange andre laboratorier i verden. De hadde også den triumf at den danske biokjemiker Fønns Bech, som var ansvarlig for produksjon av veksthormon i det danske firma Nordisk Insulin, kom til Oslo for å lære av Olav og Irene.

Olavs andre forskningsområde var forsøket på å finne det biokjemiske avviket i syndromet kongenitt generalisert lipodystrofi (Seip-Berardinellis syndrom). Men et peptid i urinen som ble ansett som sentralt i patogenesen, viste seg å være et blindspor.

Olav levde et stille og tilbaketrukket liv i laboratoriet og var lite delaktig i avdelingens kliniske virksomhet. Han var imidlertid alltid villig til å diskutere kliniske problemer med kolleger fra andre avdelinger, der erfaringene ikke var så store som Olavs.

Olav vil bli husket som en pioner i arbeidet med å skaffe til veie veksthormon. Det er mange pasienter som har Olav Trygstad og Irene Foss å takke for sin normale eller nær normale slutt høyde.

Publisert: 12. november 2013. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.13.1153

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 22. mars 2026.